

Uitspraak Vaste Commissie Plagiaat Zaak 171

Uitspraak inzake een klacht van [a], [b], [c], [d] en [e] en [f] (onderfonds van [g]), auteurs respectievelijk uitgever van het werk 'Morgen ben ik thuis' (subtitel van het werk 'Geen kerstfeest zonder jou'), tegen [h], [i] en [j] (onderfonds [k]), auteurs respectievelijk uitgever van het werk 'Mijn oranje hart'.

1. Bij brief van 24 november 2022 heeft uitgever [g], namens auteurs [a], [b], [c], [d] en E.F. Veerhof (hierna te noemen: 'klagers'), zich tot de Vaste Commissie Plagiaat (hierna te noemen 'VCP') gewend met het volgende. Klagers menen dat het werk 'Mijn oranje hart', gecomponeerd en van tekst voorzien door [h] en [i] (hierna te noemen 'beklaagden'), gelijkenis vertoont met het door klagers gecomponeerde en uitgegeven werk 'Morgen ben ik thuis'. Naar de mening van klagers is er sprake van plagiaat.

2. Aan de administratie van Buma/Stemra zijn de volgende gegevens ontleend:

Het werk 'Geen kerstfeest zonder jou/Morgen ben ik thuis' is gecomponeerd en van tekst voorzien door [a], [b], [c], [d] en [e] en wordt uitgegeven door [f] ([g]). Allen zijn deelnemers van Buma/Stemra. Het werk is voor het eerst bij Buma/Stemra bekend op 7 november 1985.

Het werk 'Mijn oranje hart' is gecomponeerd en van tekst voorzien door [h], [i] en wordt uitgegeven door [j] (onderfonds [k]). Allen zijn deelnemers van Buma/Stemra. Het werk is voor het eerst bij Buma/Stemra bekend op 13 september 2022.

3. Voorzover van belang voor de beoordeling van de zaak beschikt de VCP over afschriften van de volgende stukken:

1. Klacht d.d. 24 november 2022 door [g]
 - a. Bijlage: rapport [l]
 - b. Opnamen van uitvoeringen van de werken in kwestie, aangeleverd door klager (per email gestuurd):
 - i. [m] – 'Morgen ben ik thuis'
 - ii. [n] – 'Mijn Oranje Hart'
2. Brieven en e-mails aan klagers en beklagden d.d. 29 november 2022
3. Aanvullende toelichting klagers d.d. 21 februari 2023 met bijlagen
4. Verweer aangeleverd door [o] d.d. 22 februari 2023 met bijlagen
5. Email aan klagers en beklagden d.d. 23 februari 2023
6. Documentatie muziekwerken bij Buma/Stemra
7. Storting waarborgsom

4. Klager heeft de op grond van artikel 6 van het Reglement op de behandeling van plagiaatgeschillen tussen deelnemers van Buma en Stemra vereiste waarborgsom van € 1362,- voldaan.

5. Voor de behandeling van de zaak was de VCP als volgt samengesteld:

Prof. mr P.B. Hugenholtz, voorzitter
Prof. mr S.J. van Gompel, vice-voorzitter
B. van der Linden, lid
B. Zimmerman, lid
B. de Goeij, lid
J. Roukens, lid

6. De zitting werd gehouden op 8 maart 2023.

Namens de klagers waren aanwezig: de heren [c] en [d], auteurs, [l], deskundige en [p], namens uitgever Nanada Music B.V.

Namens de beklaagden waren aanwezig:

De heren [h] en [i], auteurs

7. De VCP verklaart zich bevoegd van de klacht kennis te nemen. De klacht heeft betrekking op een geschil zoals omschreven in artikel 4 lid 1 onder a van het Reglement op de behandeling van plagiaatgeschillen tussen deelnemers van Buma en Stemra.

8. De klacht wordt als volgt onderbouwd.

In 1981 is het oorspronkelijke werk 'Geen kerstfeest zonder jou' uitgebracht, maar zonder succes. Nadat artiest [m] bekend is geworden met dit werk, wordt de tekst aangepast en wordt het werk in de uitvoering van Hazes in 1985 uitgebracht onder de titel 'Morgen ben ik thuis'.

Klagers hebben de gelijkenis van hun werk met het werk 'Mijn oranje hart' geconstateerd toen laatstgenoemd werk deel uitmaakte van het televisieprogramma 'I want your song' in 2022.

Deze gelijkenis is met name opvallend bij de eerste drie maten van de refreinen van beide werken, waarbij de melodielijnen en de akkoorden van beide werken veel overeenkomsten vertonen, zelfs nagenoeg gelijk zijn. Deze kenmerkende melodielij is ook opgenomen in de intro's van beide werken, alsmede in de eerste maten van het couplet van 'Mijn oranje hart', waarbij in de opmaat naar de derde maat opnieuw de kenmerkende sprong naar het octaaf is te horen.

Aangezien één van de auteurs van 'Mijn oranje hart' in de begeleidingsband van [m] heeft gespeeld, hebben de auteurs kennis gehad van het werk 'Morgen ben ik thuis'. Zodoende heeft ontlening plaats gevonden.

Klagers concluderen dat de onderdelen van het werk 'Morgen ben ik thuis' en/of een combinatie daarvan die door beklaagden zijn overgenomen een eigen, oorspronkelijk karakter hebben, zodat van plagiaat sprake is.

Klagers hebben contact opgenomen en onderhandelingen gevoerd met beklaagden teneinde tot een vergelijk te komen, maar zonder resultaat.

9. Beklaagden voeren in hun verweer de volgende argumenten aan.

De beklagde auteurs zijn in 2022 uitgenodigd om een nieuw WK-lied te schrijven voor het televisieprogramma 'I want your song', waarbij auteurs de stijl van het bekende voetballied 'Wij houden van oranje', uitgevoerd door [m], voor ogen hadden. Tot hun vreugde won het lied van auteurs, 'Mijn oranje hart' gezongen door [n], de televisiewedstrijd.

De beschuldiging van plagiaat heeft auteurs hard geraakt. Allereerst zijn de overeenkomsten tussen de werken zeer klein; deze betreffen slechts de melodielij van de eerste twee maten van de refreinen. Als ook in ogenschouw wordt genomen dat de harmonie van 'Morgen ben ik thuis' in de daarop volgende derde maat naar de eerste trap gaat, terwijl de harmonie van 'Mijn oranje hart' op dat punt naar de zesde trap (mineur) gaat, kan worden gesteld dat elke gelijkenis louter op toeval berust. Het gaat simpelweg om twee nummers in dezelfde stijl.

Daarnaast wisten de auteurs niet van het bestaan af van 'Morgen ben ik thuis', wat niet vreemd is aangezien het om een relatief onbekend nummer gaat. Het repertoire van [m] is ook dermate omvangrijk dat auteurs niet bekend zijn met alle liedjes uit dat repertoire, ondanks dat één van hen deel uitmaakte van het begeleidingsorkest van [m]. Hoewel auteurs toegeven dat de inzet van het refrein in beide liedjes praktisch gelijk is, is er dus echt sprake van toeval. Dat wordt nog eens ondersteund door het feit dat auteurs ook andere liedjes hebben gevonden waarin diezelfde melodielij voorkomt, zoals het lied 'Cetiri godine' van Lepa Brena uit 1989.

Auteurs voegen hieraan toe dat het refrein van de oorspronkelijke opname van 'Mijn oranje hart', de demo, een andere akkoordprogressie kende, namelijk C-G-C. Producent [q] heeft de

akkoorden van de demo-versie gewijzigd in F-G-C, wat nu juist de gelijkenis met 'Morgen ben ik thuis' oproept.

Van opzet is zeker geen sprake; beide partijen hebben simpelweg hetzelfde bedacht, alleen klagers waren eerder. Daarbij komt dat het werk van auteurs, behalve genoemde twee maten, verder volledig afwijkt van het werk van klagers.

Al het voorgaande in aanmerking genomen, is er voor auteurs geen aanleiding om akkoord te gaan met het voorstel van klagers om het auteursrecht te delen, in welke verhouding dan ook.

10. De VCP overweegt als volgt.

De VCP constateert dat de koppen van de refreinen van beide werken zowel harmonisch als melodisch veel gelijkenissen vertonen. De eerste frasen van de refreinen, in de eerste twee maten, stemmen qua melos en ritmiek overeen. De indruk van melodische gelijkenis tussen de refreinen wordt verstrekt door een daarop volgende kenmerkende sprong naar het octaaf in de derde maat. Opvallend is dat in beide werken deze tweede melodische frase van het refrein harmonisch wordt ondersteund door gebruikmaking van de derde trap. Voorts stemmen de intro's, het tempo en het genre van de werken overeen. Bovendien vangt het couplet van 'Mijn oranje hart' aan met voornoemde overeenstemmende eerste frase van de refreinen.

De VCP laat in het midden of alle overeenstemmende elementen op zichzelf voldoende origineel zijn om voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking te komen, maar oordeelt dat in elk geval de combinatie van genoemde elementen voldoende oorspronkelijk is. Hierbij gaat de Commissie voorbij aan het verweer van beklagden dat (elementen van) het werk van klagers vergeleken met eerder bestaande werken onvoldoende origineel is, nu beklagden deze stelling onvoldoende hebben onderbouwd.

Hoewel de VCP ervan uit gaat dat van opzettelijk plagiaat geen sprake is, is het naar het oordeel van de Commissie voldoende aannemelijk dat beklagden kennis hebben gehad van het werk 'Morgen ben ik thuis', aangezien beklagden bekend waren met het repertoire van [m] en het desbetreffende genre. Dat deze ontlening mogelijk onbewust heeft plaatsgevonden, maakt daarbij geen verschil. Voor het oordeel dat er sprake is van plagiaat is immers niet vereist dat de ontlening aan een ander werk bewust of opzettelijk heeft plaatsgevonden.

Dat de demo-versie van 'Mijn oranje hart', waar beklagden ter zitting op hebben gewezen, mogelijk iets afwijkt van de uiteindelijk uitgebrachte versie, maakt dit niet anders, nu de auteurs hun namen ook aan de definitieve versie van het werk hebben verbonden.

Al het bovenstaande in aanmerking genomen, oordeelt de VCP dat er sprake is van plagiaat.

11. Uitspraak doende

a. De VCP verklaart de klacht gegrond en beslist dat het werk 'Mijn oranje hart' plagiaat is van het werk 'Morgen ben ik thuis'.

b. De VCP veroordeelt beklagden tot betaling van € 1362,- aan Buma/Stemra, hetgeen een gedeelte van de kosten van behandeling van deze zaak betreft.

c. De VCP beslist dat Buma/Stemra aan klagers de betaalde waarborgsom van € 1362,- , restitueert.

d. De VCP zal deze uitspraak ter beschikking stellen van de directie van Buma en Stemra, opdat deze naar aanleiding van de uitspraak de nodige maatregelen kan treffen en eventueel tot publicatie zal kunnen besluiten.

Aldus gedaan te Hoofddorp op 8 maart 2023,

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to be 'P.B. Hugenholtz'.

Prof. mr P.B. Hugenholtz
voorzitter

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to be 'O. Meijer'.

mr O. Meijer
secretaris